
This is the **published version** of the text:

Boadella Prunell, Queralt; Lozano Méndez, Artur, dir. Xinesos als Estats Units.
Adaptació i canvis en la percepció americana cap a la comunitat xinesa als EUA.
2016. (823 Grau d'Estudis de l'Àsia Oriental)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/160598>

under the terms of the **IN**
COPYRIGHT license

FACULTAT DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ

GRAU D'ESTUDIS D'ÀSIA ORIENTAL

TREBALL DE FI DE GRAU

Curs 2015-2016

Xinesos als Estats Units

**Adaptació i canvis en la percepció americana cap a la
comunitat xinesa als EUA**

Queralt Boadella Prunell

1304516

TUTOR

ARTUR LOZANO MÉNDEZ

Barcelona, Juny de 2016

Pàgina de crèdits

Dades del TFG

Títol: Xinesos als Estats Units. Adaptació i canvis en la percepció americana cap a la comunitat xinesa als EUA. / Chinos en los Estados Unidos. Adaptación y cambios en la percepción americana hacia la comunidad china en EUA. / Chinese in the United States. Adaptation and changes in the American perception towards Chinese community in the US.

Autora: Queralt Boadella Prunell.

Tutor: Artur Lozano Méndez.

Centre: Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat de Traducció i Interpretació.

Estudis: Estudis d'Àsia Oriental.

Curs acadèmic: 2015-2016.

Paraules clau

Immigració xinesa, Estats Units d'Amèrica, asiàtics-americans, discriminació, adaptació, activisme, igualtat ètnica, produccions culturals.

Inmigración china, Estados Unidos de América, asiáticos-americanos, discriminación, adaptación, activismo, igualdad étnica, producciones culturales.

Chinese immigration, United States of America, Asian Americans, discrimination, adaptation, activism, ethnic equality, cultural productions.

Resum del TFG

L'influx migratori de la Xina cap als Estats Units que es va iniciar el segle XIX va constituir la base de les comunitats xinesa-americana i asiàtica-americana. En aquest treball tracem la via seguida pels immigrants xinesos per a adaptar-se a la societat estatunidenca mitjançant la formació de comunitats per sobreviure diverses mostres de discriminació i rebuig.

Tanmateix presentem la concepció de les identitats xinesa-americana i asiàtica-americana, i les seves pròpies produccions culturals. Amb aquestes i l'esperit activista nascut als anys 70, la comunitat xinesa-americana manté la lluita per fer sentir les seves veus com a minoria ètnica discriminada.

El flujo migratorio de China hasta los Estados Unidos que se inició en el siglo XIX constituyó la base de las comunidades china-americana y asiática-americana. En este trabajo trazamos la vía seguida por los inmigrantes chinos para adaptarse en la sociedad estadounidense mediante la formación de comunidades para sobrevivir a diversas muestras de discriminación y rechazo.

Así mismo presentamos la concepción de las identidades china-americana y asiática-americana, y de sus propias producciones culturales. A partir de éstas y el espíritu activista nacido en los años 70, la comunidad china-americana mantiene su lucha para hacerse oír como minoría étnica discriminada.

The Chinese migration flow to the United States that began on the 19th Century settled the basis for both the Chinese American and the Asian American communities. In this degree thesis, we trace the way followed by Chinese immigrants to adapt in the American society through the formation of communities in order to survive various forms of discrimination and rejection.

We introduce as well the conception of Chinese-American and Asian-American identities, and their own cultural productions. By means of these and the activist spirit awaken in the seventies, the Chinese-American community holds its fight to make its voice heard as a discriminated ethnical minority.

Avís legal

© Queralt Boadella Prunell, Barcelona, 2016. Tots els drets reservats.

Cap contingut d'aquest treball pot ésser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització de la seva autora.

Aviso legal

© Queralt Boadella Prunell, Barcelona, 2016. Todos los derechos reservados.

Ningún contenido de este trabajo puede ser objeto de reproducción, comunicación pública, difusión y/o transformación, de forma parcial o total, sin el permiso o la autorización de su autora.

Legal notice

© Queralt Boadella Prunell, Barcelona, 2016. All rights reserved.

None of the content of this academic work may be reproduced, distributed, broadcast and/or transformed, either in whole or in part, without the express permission or authorization of the author.

Contingut

1. Introducció.....	3
2. La comunitat xinesa als Estats Units	4
2.1. La primera onada migratòria	4
2.2. Discriminació i hostilitats	6
2.3. Comunitat i supervivència	8
2.4. La comunitat xinesa durant el segle XX: canvis i ABC	10
2.5. La comunitat xinesa a l'actualitat	13
3. Projeccions culturals de la comunitat xinesa	17
4. La comunitat asiàtica-americana i la lluita pel seu reconeixement	21
Bibliografia.....	24
Bibliografia acadèmica	24
Literatura jurídica i legislativa.....	24
Recursos audiovisuals i electrònics	25
Annexos.....	28
Annex 1	28
Annex 2	29
Annex 3	30
Annex 4	31
Annex 5	32
Annex 6	33

1. Introducció

L'influx d'immigrants xinesos que varen arribar als EUA¹ cercant un millor futur per a ells i les seves famílies varen construir les bases tant del que es coneix actualment com a comunitat xinesa-americana com de l'asiàtica-americana. La vida d'aquests individus va presentar-se amb dificultats econòmiques i socials degut a la discriminació i el rebuig per part dels ciutadans euroamericans de Nord Amèrica. Mentre aquesta comunitat es trobava a l'esglaió més baix de la jerarquia social estatunidenca durant el segle XIX, han passat per etapes d'exclusió i opressió lluitant per obtenir una vida digna i, avui en dia, s'han guanyat la consideració de "minories exemplars".

En aquest treball ens proposem traçar el desenvolupament de la comunitat xinesa als Estats Units des de mitjans del segle XIX fins a l'època contemporània, amb especial èmfasi a com les percepcions i accions dels ciutadans euroamericans han donat forma a la vida dels immigrants. En aquesta evolució es tindran especialment en compte el seguit d'obstacles amb què es varen topar: legislacions i boicots en la seva contra, discriminació social, i la guetització en diversos *chinatowns* arreu dels Estats Units, entre d'altres.

A part de tractar aquestes dificultats, planegem exposar com varen lluitar en contra d'aquestes per a poder adaptar-se als EUA. Aquesta batalla per a una vida millor iniciada pels primers immigrants xinesos ha donat lloc a una comunitat nova formada per les següents generacions, les quals tenen vides molt diferents als seus pares i ni són del tot xineses, ni són completament americanes. Traçarem també les tendències de la comunitat asiàtica-americana, la qual ha trobat un espai d'expressió dins de l'art.

Finalment, incloem un últim apartat de conclusió on parlarem de la posició actual de la comunitat xinesa i les tendències a l'activisme. En aquest, prendrem especial atenció als focus de lluita actuals enfocats al reconeixement de la comunitat asiàtica-americana.

El flux migratori de la Xina cap als Estats Units iniciat a mitjans del segle XIX va comportar l'entrada d'aproximadament nou milions de xinesos fins a principis dels anys 90, part dels quals han passat a formar part permanentment de la societat americana (Chan, 1991: xi). Aquest influx d'immigrants provinents d'Àsia va iniciar un canvi demogràfic en un país acostumat a l'arribada de llatinoamericans i europeus.

---

¹ En el recorregut del treball utilitzarem diferents denominacions per a fer referència als EUA. Aquestes seran Estats Units, EUA i Amèrica del Nord. Cal tenir en compte, a més, que les comunitats d'immigrants xinesos es varen concentrar a grans ciutats de la costa Oest.

La societat americana actual inclou una nombrosa i visible comunitat asiàtica-americana formada per ciutadans originàriament de països diferents (la Xina, Japó, Corea, Filipines i Vietnam, entre d'altres), però tractats com a part d'un mateix conjunt pel país destinatari. Val a dir que mentre els seus membres provenen de diferents nacions amb diferents característiques, tots tenen en comú que al adaptar-se a la vida als EUA han format una nova identitat a partir d'una síntesi complexa d'atributs asiàtics i euroamericans.

Els nouvinguts varen estar condicionats pel tracte dels estatunidencs a l'hora d'arrancar les seves vides a Amèrica, però tot i les influències foranes varen ser els actors principals en la presa de decisions vitals com romandre o marxar del país davant de les contrarietats. Alguns dels principals obstacles amb què es toparen, i que tractarem amb més atenció properament, són la discriminació social i les males situacions socioeconòmiques i polítiques. Els que varen optar per quedar-se als Estats Units varen desenvolupar modes de supervivència mentre lluitaven pels seus drets com a ciutadans d'un país que no els va assimilar en un inici.

2. La comunitat xinesa als Estats Units

2.1. La primera onada migratòria

Raons politicosocials i l'inici de la febre de l'or a Califòrnia al voltant dels anys 1840 varen empènyer als xinesos a emigrar cap a terres americanes, convertint-los en el primer grup asiàtic present als Estats Units. Les disputes socials a la Xina i l'obertura internacional resultada de la pèrdua de les guerres de l'opi varen afavorir que molts xinesos es dediquessin al comerç marítim amb Amèrica del Nord (Chan, 1991: 5-8). Algunes empreses marítimes importants eren Yang Ming i Evergreen (Hung Hui, 1992: 135).

A part del comerç marítim, altres tendències migratòries xineses eren la migració en cadena, la qual creava una xarxa d'assistència mútua entre els xinesos que ja estaven als EUA i ajudaven als que hi volien anar; la migració d'estudiants que cercaven provar l'educació superior estatunidenca i en molts casos acabaven residint al país; i la migració d'obers que buscaven feina, de la que parlarem en detall a continuació (Pan, 1999: 60-63).

Els primers oficis que varen prendre varen ser com a obrers en el sector de la mineria, els serveis domèstics i públics, i l'agricultura (Chan, 1991: 3-4). La consolidació del capitalisme als Estats Units va augmentar la demanda de mà d'obra barata que va ser suplerta pels emigrants asiàtics. L'ocupació de xinesos tant en mineria, com construint les vies de tren de la costa pacífica va provocar un increment de discriminació a la seva contra per part d'obers americans que no aconseguien trobar feina.

L'actitud hostil cap als miners xinesos també es va expressar des de l'administració californiana el 1853 amb un impost per a miners estrangers, la qual va afectar especialment a aquests obrers. Als anys 1860, el 84% d'immigrants provinents de la Xina que es trobaven a Califòrnia es dedicaven a la mineria, però l'impost va ajudar a que aquests disminuïssin al 45% deu anys després (Chan, 1991: 28). Al mateix temps, les companyies mineres no podien contractar-los fàcilment degut a pressions de sindicats euroamericans (Chan, 1991: 29).

L'increment del capitalisme, el comerç i la presència d'obers xinesos als EUA va impulsar l'aparició de comerciants xinesos que importaven menjar i productes d'Àsia. Aquests es varen compartir ràpidament no només en líders de les comunitats xineses, sinó també en les minories benestants d'aquestes. Solien tenir el millor anglès dins de les seves comunitats, de manera que varen crear lligams amb ciutadans americans. Per aquesta raó, quan l'accés de xinesos als Estats Units va ser aturat el 1882, els comerciants varen ser exempts d'aquest blocatge (Chan, 1991: 66).

Aquestes comunitats varen transformar-se entre els anys 1870-80, ja que la finalització de la xarxa ferroviària de la costa del Pacífic va empènyer als obrers xinesos a buscar nous oficis² tant en l'agricultura, com obrint els seus propis restaurants i bugaderies. Aquestes últimes varen funcionar bé dins de comunitats familiars euroamericanes, fet que isolava als xinesos que se n'ocupaven, ja que eren una minoria ètnica dins d'aquestes comunitats. Per altra banda, els ciutadans americans varen reaccionar amb boicots contra els productes provinents dels cultius xinesos (Chan, 1991: 32-34), ja que rivalitzaven amb els seus propis. Cal afegir que, mentre els serveis xinesos eren acceptats dins les comunitats americanes, el sentiment cap als xinesos es mantenia negatiu degut a estereotips i a la idea de que els hi prenien les feines.

Les botigues de queviures i els restaurants varen ser vitals per la supervivència de la comunitat. Cada un d'aquests sectors comptava amb 8.000 establiments. A més, els

---

² A més, val a dir que una altra raó darrere de l'increment de desocupació va ser que els immigrants japonesos varen fer competència als xinesos acceptant salaris més baixos (Chan, 1991: 41).

restaurants xinesos representaven un 30% d'entre tots els restaurants estrangers en els EUA (Hung Hui, 1992: 134).

Així, mentre molts emprenedors varen assentar-se a comunitats blanques, altres xinesos varen fugir del racisme segregant-se en comunitats d'ètnia asiàtica. En els dos casos, els immigrants tenien moltes dificultats a l'hora d'aconseguir millors feines que els hi permetessin mantenir una vida al nivell dels americans. Dues de les causes principals darrera d'aquest fet és que els asiàtics (i altres ètnies com l'afroamericana) eren considerats “races inferiors”, i s'havien propagat molts estereotips negatius sobre els xinesos per la societat (Chan, 1991: 45); se'ls veia com a indigents, addictes a l'opi i al joc, i depravats.

2.2. Discriminació i hostilitats

Els prejudicis enfocats al seu color de pell varen utilitzar-se com a raó per a justificar no només les hostilitats de la societat, també van servir per a negar a la comunitat xinesa el dret a naturalització (Chan, 1991: 47). La llei de naturalització de 1790 sí que permetia als immigrants europeus convertir-se ciutadans dels Estats Units amb la frase “any alien, being a free white person, may be admitted to become a citizen of the United States” (1r Congrés 1790).

Aquesta llei va ser corregida anys després per a incloure-hi descendents d'ètnia africana, mentre que les demandes de naturalització dels xinesos i altres asiàtics foren negades el 1878 per la cort californiana en el cas d'*In re Ah Yup*. La decisió es va prendre al·legant que els individus de “raça mongola”,³ com els nadius xinesos, no eren blancs i per tant no podien gaudir d'aquest dret (Cort de Califòrnia, 1878).

Sense el dret de naturalització, la comunitat asiàtica no només perdia l'oportunitat de lluitar per poder aconseguir el seu dret a votar, tampoc estaven protegits davant la llei. Per aquesta raó i la crisi econòmica de l'època, la discriminació no va trigar en derivar en actes de violència contra comunitats xineses. Els ciutadans americans varen iniciar moviments antixinesos que varen resultar en atacs organitzats a comunitats i la crema de diversos *chinatowns* d'Estats Units els anys 1870-1890 (Chan, 1991: 49-51).

Aquesta etapa no va ser negativa per als immigrants xinesos només per la violència, sinó també perquè el govern dels EUA va iniciar una època de restricció amb un seguit de lleis que retallaven l'entrada d'aquests al país. La primera d'aquestes va ser

---

³ Es referien als xinesos com a pertanyents de la “raça mongola”.

la Llei de Page de 1875 que limitava l'accés de dones asiàtiques, ja que moltes d'elles es dedicaven a la prostitució (43è Congrés, 1875). Però la més important va ser la Llei d'Exclusió de Xinesos del 1882, la qual barrava l'entrada de nous emigrants xinesos pels propers deu anys defensant que la seva presència posava en perill l'ordre del territori (47è Congrés, 1882). La llei es va estendre el 1892 amb la Llei de Greary i el 1902 amb la Llei de Scott, fins que es va fer indefinida l'any 1904 (Chan, 1991: 55; 52è Congrés, 1882; 57è Congrés, 1902).

D'aquestes lleis promulgades pel congrés, s'ha de destacar que la Llei de Greary no es va limitar en estendre l'exclusió d'obers xinesos al país. També requeria als xinesos que ja habitaven en terres americanes dur documentació que certifiqués la seva estància legal als Estats Units (52è Congrés, 1882).

Les lleis d'exclusió contra immigrants xinesos, especialment la llei de Page, varen afectar molt la demografia de les comunitats asiàtiques dels Estats Units amb la reducció de l'entrada de dones. El nombre marcadament inferior de dones⁴ en relació al dels homes i l'esmena a la secció 69 del Codi Civil del 1880 que prohibia les unions interracials, varen disminuir els naixements dins les comunitats xineses (Chan, 1991: 60, 103-104). No va ser fins els anys 1930-40, aproximadament un segle després de l'inici d'aquesta comunitat, que les segones generacions de xinesos varen superar els nascuts a la Xina⁵ (Chan, 1991: 118). Fins aleshores, sempre havien estat una minoria.

Cal esmentar a més la Llei de Cable de 1922. Aquesta impedia a les filles d'immigrants xinesos⁶ casar-se amb persones que no tinguessin la ciutadania americana, sota amenaça de perdre la seva (Chan, 1991: 106).

Les lleis oficials de mantenir els immigrants asiàtics fora del país, varen anar acompanyades d'altres activitats per a apartar-los de les comunitats euroamericanes a principis del segle XX. Per una banda, se'ls volia expulsar de les grans ciutats com a San Francisco, on es va ficar en quarantena el seu Chinatown per sospites de que els xinesos eren portadors de la febre bubònica (Chan, 1991: 56-57).

A més, els diaris d'aleshores tractaven la immigració xinesa com a un problema, el diari *San Francisco Call* així ho va fer: "The Chinese, if permitted to freely enter this

---

⁴ A finals del segle XIX hi havia una mitjana d'una dona per cada vint-i-set homes dins les comunitats xineses (Chan, 1991: 106-107).

⁵ Els nens xinesos solien ser portats pels pares de la Xina, mentre les mares i filles es quedaven vivint a la Xina i rebent els seus ingressos (Chan, 1991: 104).

⁶ Durant la primera meitat del segle XX les comunitats xineses varen aconseguir després de moltes lluites que els seus fills nascuts als Estats Units tinguessin la ciutadania americana. D'aquest fet en parlarem amb més detall properament en el treball.

country, would create race antagonisms which would ultimately result in great public disturbance. The Caucasian will not tolerate the Mongolian” (*San Francisco Call*, 1901). Rebut aquest tractament dels mitjans de comunicació, la convivència amb la comunitat euroamericana es complicava encara més per als xinesos.

Va ser també a principis del segle XX quan un terratrèmol d’escala 7,8 va ocórrer a San Francisco, causant destrosses i grans incendis a diverses parts de la ciutat, però especialment a Chinatown. Els ciutadans caucàsics varen lluitar contra el foc i van ajudar-se mútuament als seus barris, discriminant de nou la comunitat xinesa. Andrea Davis, bombera a la ciutat en aquell aleshores, explica: “While white man may have helped white man, no one was helping the Chinese” (Mars, 2015). Pel contrari, els diaris del moment varen defensar que el foc i la catàstrofe havien unit gents de diferents ètnies per a ajudar-se.

El Chinatown que havia estat tan detestat com visitat per americans blancs que buscaven veure locals d’opi, prostíbuls i cases de joc, va canviar radicalment. Per a recordar com era el barri en un principi, no només tenim les memòries dels seus habitants, sinó també les fotografies d’Arnold Genthe. Aquest, trucava els seus retrats dels carrers de Chinatown per remarcar les seves peculiaritats i els seus punts negatius: fotografies de xinesos amb cua manxú i fumadors d’opi, entre d’altres (Tchen, 1984). Però, tot i el seu esforç per remarcar la identitat xinesa del barri, podem veure com abans de l’incendi l’únic indicatiu que diferenciava Chinatown eren els seus habitants, mentre l’arquitectura era parella amb la resta de San Francisco. Posteriorment, durant la reconstrucció de la zona, es va crear el paisatge urbà que ha passat a identificar-se com a xinès, amb pagodes i estàtues de dracs i budes (Mars, 2015).

Per altra banda, es varen començar a crear escoles per a immigrants xinesos en edat d’escolarització a mitjans del segle XX,⁷ les quals no varen tenir massa assistència, mentre els tutors privats varen triomfar (Chan, 1991: 57-58). Aquest fet va segregar encara més la comunitat xinesa dels seus veïns nord-americans.

2.3. Comunitat i supervivència

Tal i com hem vist a l’apartat previ, els immigrants xinesos varen ser apartats i reduïts fàcilment, doncs la manca de protecció legal i dret a votar no els permetia defensar

---

⁷ La segregació escolar pel to de pell que va afectar als xinesos, ja s’havia iniciat a principis de segle amb la creació de centres escolars per a ciutadans afroamericans (Chan, 1991: 57). Aquesta es va iniciar en part per a millorar l’escolarització d’estudiants no-euroamericans. En el cas dels xinesos i altres grups asiàtics, eren tractats de “chinks” pels seus companys (Chan, 1991: 113).

els interessos de la comunitat. Per a assegurar la supervivència de les seves comunitats varen formar les seves pròpies organitzacions socials, les quals es basaven en trets del grup (dialectes, zones de les que provenien, etc.) o els seus interessos (ofici, comerç, etc.). Aquestes organitzacions creaven una xarxa de cohesió social i ajuda mútua entre els immigrants, a més de serveis comunitaris (funerals, crèdits, escoles de xinès per a segones generacions, etc.) (Chan, 1991: 63-65).

Aquestes organitzacions eren especialment vitals durant un període de crisi econòmica (1873-1879) i atur elevat on els ciutadans euroamericans es manifestaven contra els xinesos, defensant que aquests els hi prenien el treball. A més, polítics americans s'aprofitaven d'aquesta tensió per instigar racisme contra els xinesos i guanyar votants. Un d'aquests va ser el demòcrata John Bigler que va assenyalar-los en un dels seus discursos demanant mesures contra aquests: "check this tide of Asiatic immigration" (Montgomery, 2011).

L'organització més coneguda en els EUA va ser la Zhonghua Huiguan fundada el 1882, coneguda popularment com a les Sis Companyies Xineses, doncs era una coalició de les sis associacions més grans. Aquesta va aprofitar la seva força i popularitat per a lluitar contra les lleis antixineses (Chan, 1991: 65).

Altres organitzacions que varen ser importants varen ser les tríades, anomenades *tongs* (堂), i els gremis laborals. Les primeres eren associacions secretes que solien lluitar pel poder en activitats fraudulentas (Montgomery, 2011). Els gremis eren agrupacions de treballadors que s'unien per defensar les seves economies (Chan, 1991: 66-67) a partir de manifestacions en contra dels controls policials i impostos discriminatoris, i les restriccions en importacions i negocis que podien obrir (Chan, 1991: 94-95).

Les organitzacions socials varen aconseguir vitalitzar les relacions entre diferents grups de xinesos, creant vincles entre ells. Mentre aquestes es varen formar per a assegurar la seva supervivència, el fort sentiment de comunitat que creaven els va donar forces per lluitar contra l'opressió a Amèrica del Nord. Com a obrers i membres de comunitats no-euroamericanes varen perseguir un tractament igualitari, més facilitats per a emigrar-hi i treballar, sous acceptables i drets civils a partir de manifestacions i vagues⁸ (Chan, 1991: 81, 90). La lluita per a poder emigrar als Estats Units es va iniciar

---

⁸ S'ha de tenir en compte que aquestes rebel·lions per part dels treballadors d'origen xinès no van ser exclusivament contra els seus caps americans. Molts líders de comunitats, especialment de les Sis Companyies Xineses (Chan, 1991: 65-66), s'encarregaven de contractar xinesos per a negocis euroamericans. Un nombre d'aquests líders solien enganyar als immigrants amb feines amb males condicions (Chan, 1991: 83).

posteriorment a la Llei d'Exclusió de Xinesos el 1882 amb judicis per a advocar les situacions en què havien rebut tractes desiguals. També varen aconseguir que les segones i posteriors generacions que varen començar a néixer entre 1910-1920 (Chan, 1991: 103) a Amèrica poguessin ser considerades legalment com a americanes (Chan, 1991: 91-92).

I per altra banda, la comunitat xinesa va iniciar una etapa d'activisme nacionalista en el que es va involucrar amb partits xinesos com el KMT (Chan, 1991: 96). Per aquesta raó varen rebre visites de polítics importants com Sun Yat-sen (1911).

La lluita contra l'opressió va ser vital per al benestar de la comunitat xinesa als Estats Units. Un dels esdeveniments més rellevants en el canvi de mentalitat americana fou el boicot dels xinesos contra productes americans com a queixa pels maltractaments que els seus emigrants patien a Amèrica. Això va provocar posteriorment que el president Theodore Roosevelt flexibilitzés l'entrada de xinesos al país i aquests tinguessin un millor tracte (Chan, 1991: 96-97).

2.4. La comunitat xinesa durant el segle XX: canvis i ABC

Els drets que les segones i posteriors generacions varen guanyar amb la ciutadania americana no els varen aconseguir una millor vida. A ulls dels ciutadans euroamericans els fills de xinesos seguien essent xinesos, pel que la discriminació no va desaparèixer. Enlloc dels privilegis i els drets que esperaven obtenir, varen trobar-se davant de qüestions sobre la seva identitat: no coneixien ni la llengua ni la cultura xineses, però tampoc s'adaptaven dins de la comunitat d'Amèrica del Nord. No els era fàcil trobar feina en una societat que a més de racista, no aixecava el cap durant la Gran Depressió iniciada el 1929. Fins i tot en aquesta etapa de crisi econòmica la comunitat xinesa rebia menys pressupost d'ajudes per comprar menjar davant la creença de que els xinesos mengen menys (Chan, 1991: 115).

El diari *Chinese Digest* editat per la Societat Cultural Xinesa d'Amèrica va publicar a mitjans del segle XX dos assajos que havien guanyat un concurs que dirigia la següent pregunta als xinesos nascuts als Estats Units, o ABC:⁹ “Does My Future Lie in China or America?” Era un dilema que perseguia les segones generacions de xinesos de l'època.

Els dos escrits guanyadors, de Robert Dunn Wu i Kaye Hong, varen respondre aquesta qüestió tenint en compte tres punts: a quin país li han de ser patriotes, a quin país

---

⁹ Acrònim d'*American Born Chinese*.

són més útils i on poden desenvolupar millor el seu futur professional. Dunn Wu, nascut a Massachusetts, va rebre el primer premi defensant que el seu futur estava a Amèrica. El seu discurs defensava que, mentre la comunitat xinesa li havia ensenyat a respectar la Xina, no podia deixar de costat l'educació rebuda als Estats Units i els principis de llibertat i igualtat amb els que havia crescut. Per aquest motiu es proposava romandre als EUA i ajudar a la Xina projectant una bona imatge dels xinesos nascuts a terra americana. Sobre el futur professional, només podia dir que les seves oportunitats de trobar una bona feina eren reduïdes als dos països, amb la diferència que a la Xina tindria dificultats amb la llengua i la solitud (Dunn Wu, 1936).

Kaye Hong, originària de San Francisco, assenyalava que el seu futur estava a la Xina per dos raons. Tot i que els seus coneguts defensaven que ella era tant americana com qualsevol ciutadana dels Estats Units, ella no podia sentir-se patriota per un país que havia ridiculitzat i empetitit els seus orígens xinesos. També brandia que mentre no creia poder trobar una bona feina ni a la Xina, ni a Amèrica, seria més útil al país dels seus pares on podia ajudar a canviar el país millorant el seu sistema econòmic amb el que coneixia d'Occident. S'ha de tenir en compte la seva frase “China's bed of roses also promises many thorns”, ja que la Xina era una terra amb moltes oportunitats, però també amb grans incerteses i dificultats (Hong, 1936).

La situació va fer un tomb l'any 1941. Deixant de banda l'esclat de la Segona Guerra Mundial, l'atac sorpresa de l'exèrcit japonès a Pearl Harbor va capgirar el tracte cap a les comunitats asiàtiques. Mentre els ciutadans japonesos als EUA eren segregats en camps de concentració, molts xinesos varen formar part de les forces armades americanes per lluitar contra els nipons i es varen convertir en els seus aliats.¹⁰ Això va fer que la societat americana els veiés amb bons ulls i rebessin més feines administratives i professionals. A més a més, es varen ampliar les quotes per a l'entrada de xinesos al país i se'ls va garantir el dret a naturalització (Chan, 1991: 121-122).

Els “anys daurats” que va gaudir la comunitat xinesa van finalitzar aquella mateixa dècada amb el triomf del Partit Comunista Xinès del 1949 i la formació de la República Popular de la Xina. El final de la Segona Guerra Mundial havia iniciat l'etapa de la Guerra Freda oposant les dues grans potències del moment, els EUA i la URSS, fet que havia creat a Amèrica no només por al comunisme, també paranoia.

---

¹⁰ La seva nova condició d'aliats va causar que la societat els acceptés amb bons ulls, pel que alhora varen sorgir mètodes per diferenciar-los dels enemics japonesos. Exemples d'aquests els veiem als annexos 1 i 2.

En aquesta dèria anticomunista varen sorgir dues tendències. Per una banda es va donar feina a xinesos professionals que poguessin ajudar en la competició espacial que hi havia entre les dues potències. Per l'altra, les sospites sobre la comunitat xinesa (els refugiats polítics acceptats a partir del 1949 i els que ja portaven anys vivint a Amèrica) varen empènyer al govern estatunidenc a manar l'FBI que la mantinguessin sota vigilància. El període d'amistat de la Segona Guerra Mundial entre la societat euroamericana i la xinesa havia finalitzat, iniciant-ne un d'intimidació que els va silenciar políticament (Chan, 1991: 141-142) ja que en el cas contrari, podien ser deportats (Chan, 1991: 143).

La immigració s'ha vist directament influïda per les relacions entre els Estats Units i la República Popular de la Xina, pel que mentre va estar paralitzada uns anys, el 1975 va tornar a la normalitat quan els primers varen reformar les lleis d'immigració. Aquestes permetien l'accés al país independentment del seu país d'origen, fet que ha convertit als immigrants asiàtics en els més predominants de l'època contemporània.¹¹ En els anys 60 els immigrants xinesos que varen entrar als Estats Units foren 14,060, mentre l'any 2014 se'n varen acceptar 42,492 (Departament de Seguretat Nacional dels Estats Units, 2016). Molts d'aquests s'han afavorit de les facilitats d'entrar-hi a partir dels programes de reunificació familiar (Chan, 1991: 145), tot i que esmenes posteriors de l'any 86 i 88 han millorat les condicions per als nouvinguts sense parents en el territori, especialment joves professionals (Chan, 1991: 148).

Tanmateix, va ser durant la primera meitat del segle XX quan la presència dels ABC a la societat americana va començar a ser ben vista. Ja formaven part activament de l'escena laboral gràcies no només a la seva americanització, sinó també perquè gran part d'aquests havia rebut educació superior (Zhan i Cao, 2012: 82).

El contacte reiniciat tant pels presidents Mao Zedong i Richard Nixon com per Zhou Enlai i Henry Kissinger varen donar noves forces a la comunitat xinesa als EUA per a lluitar pels seus drets. El 1971 es va formar el Chinese American Leadership Council, que seria el capdavanter dins del que passaria a conèixer-se com a *Yellow Power Movement*. Mentre aquest grup es va encarregar de fer sentir les veus xineses-americanes amb problemes com la igualtat i l'atur, també varen iniciar una etapa d'activisme. El 1975

---

¹¹ Dades de finals del segle XX indiquen que els països que més emigrants enviaven als Estats Units eren, en ordre de predominança, Mèxic, les Filipines, Corea del Sud i la República Popular Xinesa (Chan, 1991: 145).

quan un xinès-americà de Nova York va ser atacat, varen instigar una manifestació contra la violència racista (Zhan i Cao, 2012: 83).

Fora de ser un cas aïllat, als anys 80 va ocórrer a Detroit un nou assassinat contra un xinès-americà, Vincent Chin. Aquest va ser comès sota la creença que Chin era japonès, en una època de competència econòmica entre els americans i els nipons (Aguirre i Lio, 2008: 2). Així, a través de l'activisme a favor de la igualtat i en contra dels atacs cap a l'ètnia asiàtica, la consciència política d'aquesta comunitat va despertar.

L'activisme social i polític xinès-americà va apuntar a diferents àmbits: els drets laborals, les barreres per obtenir la ciutadania americana, restriccions per immigrar i contra la segregació residencial. Per altre banda, varen prendre un paper actiu rebutjant la violència domèstica, les injustícies socials vers les minories ètniques i l'homofòbia (Aguirre i Lio, 2008: 1). El jovent que s'identificava com a asiàtic-americà va posicionar-se com a militant social i civil no només manifestant-se, també generant vagues laborals, creant zones segures pels seus membres feministes i homosexuals¹² (Aguirre i Lio, 2008: 6, 8).

El moviment activista es va organitzar dins de les comunitats universitàries, principalment, on cal destacar la UCLA, on els seus estudiants asiàtics-americans varen fundar el 1969 el diari *Gidra*. En aquest, es feia un seguiment de les accions activistes de la comunitat, i alhora servia de punt de trobada per analitzar-les i proposar noves idees (Aguirre i Lio, 2008: 5).

2.5. La comunitat xinesa a l'actualitat

La comunitat xinesa que es troba actualment als Estats Units ja no està formada només per FOB,¹³ també pels ABC. Aquesta, no només ha passat per un procés d'aculturització, també gaudeix d'una vida molt diferent a la dels primers immigrants. Els seus esforços per lluitar no només per la supervivència del grup, sinó també pels seus drets i ser considerats iguals que els seus veïns euroamericans, han millorat considerablement el seu estat socioeconòmic. Així mateix tenen presència a l'escena política i han guanyat atenció per la seva exploració artística.

---

¹² A l'annex 3 trobem la portada de la revista *Gay Insurgent* del 1980 amb la presència d'activistes asiàtics a favor de l'homosexualitat.

¹³ Acrònim de *Fresh Off the Boat*. Fa referència als immigrants recent arribats a Amèrica. FOB es sol utilitzar, a més, com a insult o etiqueta per als nouvinguts que desconeixen la cultura americana i l'anglès, i mantenen les seves costums xineses a casa.

Les properes generacions dins de la comunitat, anomenats o bé “xinesos-americans” o “asiàtics-americans”, han hagut de conviure a més amb l’etiqueta de “minoria exemplar” projectada pels mitjans de comunicació. Aquesta consideració emfatitza l’alta presència d’aquests en educació superior, la seva baixa taxa d’atur i els salaris més alts (en comparació amb ciutadans euroamericans) (Chan, 1991: 167).

Aquesta etiqueta però ha sigut molt criticada, no només per la generalització, sinó també perquè no té en consideració molts elements de la vida de la comunitat xinesa als Estats Units. Alguns retrets a aquesta són que a les famílies blanques de finals del segle XX el més comú era que només un dels pares treballés, mentre que en el cas xinès solien treballar els dos. Aquesta doble entrada de salari també estava influïda pel fet que les comunitats asiàtiques es localitzaven en àrees metropolitanes on el cost de vida era car, i per tant es pagava més.

Tot i així, poques vegades podien trobar oficis a l’altura de la seva educació, pel que mentre els dos pares podien treballar en indústries predominants, no gaudien de les feines més ben pagades. A més a més, els qui afrontaven discriminació en buscar feina i no en trobaven, acabaven acceptant-ne a mitja jornada, o obrint els seus propis negocis familiars (Chan, 1991: 168-170). Aquestes crítiques recorden que el racisme no ha desaparegut d’Amèrica, i es necessiten canvis tant en el sistema com en la societat.

Per a arreglar els problemes als que s’han confrontat, les comunitats xineses-americanes s’han involucrat en l’escena política per continuar lluitant pels seus drets. Tot i així, la presència política de l’asiàtica no és tan predominant com la d’altres comunitats immigrants com la afroamericana o la llatina, que compten amb polítics de renom com Barack Obama, Ted Cruz o Marco Rubio.

L’activitat política dels xinesos-americans va arrancar a partir dels anys 60. No varen concentrar-se en perseguir carreres polítiques, sinó que varen participar activament en eleccions i manifestacions massives (Chan, 1991: 171). Aquestes últimes van agafar força, especialment els anys 60 amb l’entrada de tropes americanes a la Guerra de Vietnam, la qual varen interpretar com a un conflicte racista on Amèrica es volia imposar a Àsia. Pel que els activistes¹⁴ varen organitzar manifestacions per a la pau, no només a

---

¹⁴ Els activistes solien ser estudiants de secundària i universitaris, els quals buscaven reformar el sistema amb una organització inspirada en la Revolució Cultural de Mao Zedong. A nivell comunitari, organitzaven el proletariat xinès per a crear programes que ajudessin les seves famílies i veïns, tenint cura de la gent de la tercera edat o impartint classes d’anglès (Chan, 1991: 174-176).

favor de la retirada americana de Vietnam, sinó també per l'aturada de la violència racista als Estats Units (Chan, 1991: 175), la qual havia revifat durant la dècada.

Val a dir, però, que mentre varen aconseguir que en l'actualitat la violència racial i la discriminació ètnica siguin il·legals, és improbable que s'aconsegueixin eliminar ni el racisme ni la xenofòbia. El fet d'etiquetar certes activitats com il·legals només ha mantingut el racisme en altres àrees.

Els activistes varen lluitar també contra la discriminació dins del món de l'educació superior, on grans universitats mantenien una quota pels estudiants asiàtics (Chan, 1991: 179-180). No només tenien fama de treure millors notes que altres estudiants, sinó que pels pares xinesos l'educació dels fills era vital, i per tant molts membres de la comunitat intentaven entrar a les universitats de l'*Ivy League*¹⁵.

Un fet important que va resultar del increment d'universitaris xinesos-americans va ser l'oferta de programes universitaris dedicats a la seva història i cultura (Chan, 1991: 181). Això va obrir les portes a que exploressin la seva identitat única, producte de costums i tendències americanes i tradicions xineses. Davant dels dilemes sobre la identitat als que s'afrontaven, varen crear la seva pròpia cultura que barrejava la xinesa amb l'americana amb els seus propis *slang* i gastronomia.

Una vegada identificada la cultura asiàtica-americana com a un element separat, els xinesos-americans varen iniciar una exploració artística de la seva identitat a partir d'escriptura, música i mitjans visuals. Mentre cal destacar escriptors xinesos-americans importants com Amy Tan, autora de *The Joy Luck Club* (1989), la seva presència s'ha fet més evident en els mitjans visuals com en pel·lícules, sèries de televisió i vídeo blogs (*vlogs*), especialment a webs com YouTube.

La presència a la cultura popular americana de la comunitat xinesa la tractarem amb més profunditat en el pròxim apartat. Com a conclusió, podem traçar la trajectòria d'aquesta comunitat en uns inicis durs, on els seus membres varen treballar en condicions precàries sota una discriminació contra la que van lluitar, i segueixen lluitant.

Actualment, existeixen organismes com Asian Americans Advancing for Justice (AAJC) que segueixen promovent i apostant per una societat americana igualitària per a la comunitat asiàtica. Així mateix, Judy Chu, la primera membre del Congrés dels EUA d'ascendència xinesa, va citar les següents paraules del senador George Frisbie Hoar en presentar una petició de resolució: "All races, all colors, all nationalities contain persons

---

¹⁵ *Ivy League* és el nom que rep el grup de les vuit universitats d'elit dels Estats Units, algunes de les quals són Harvard, Yale i Columbia.

entitled to be recognized everywhere as equals of other men” (Chu, 2011). Així, presentava la petició per la formulació d’una resolució, que va ser finalment emesa el 2012, en que el Congrés es lamentava d’haver aprovat la Llei d’Exclusió de Xinesos de 1882.

Per altre banda, el front asiàtic-american lluita conjuntament amb la lluita per les millores en l’àmbit de la immigració. D’aquí sorgeix el moviment dels DREAMers, els afectats per la llei DREAM (*Development, Relief and Education for Alien Minors Act*) que ajuda a alguns immigrants il·legals portats als EUA i menors d’edat a poder residir al país. Els DREAMers lluiten contra les deportacions activament, com va demostrar Ju Hong interrompent un discurs de Barack Obama reclamant l’aturada de les deportacions. Aquest activista va defensar: “You [president Obama] recognized Angel Island as a dark period in Chinatown’s history, but you failed to recognize that more Asians and Pacific Islanders are in detention today than were in detention under the Chinese Exclusion Act” (Hong, 2013).

Des del front d’Asian Americans Advancing for Justice la comunitat actualment esgrimeix a favor de DAPA (*Deferred Action for Parents of Americans*) i l’extensió de DACA (*Deferred Action for Childhood Arrivals*)¹⁶. En cas de ser acceptades per la Cort Suprema dels EUA, el govern evitaria quasi 5 milions de deportacions (Chen, 2015). En aquest cas, les accions anirien dirigides no només als fills, també als pares.

La trajectòria de les comunitats xineses i asiàtiques als Estats Units no ha conclòs, però els seus membres, tant FOB com ABC, han unit forces per clamar el seu lloc al país. S’ha de recalcar la seva presència molt més visible tant en el món empresarial, com en els mitjans socials i la cultura popular. Mentre aquesta dóna una visió professional i encoratja la propagació de l’estereotip de que són una “minoría exemplar”, hem de tenir en compte que aquest és un ideari. Part de la comunitat xinesa segueix habitant guetos urbans a grans ciutats, i moltes famílies formen part de les classes treballadores i mantenen negocis familiars per subsistir mentre esperen que es compleixi el seu *American Dream*.

---

¹⁶ El programa DAPA permetria romandre i treballar al Estats Units als pares de ciutadans americans, mentre DACA permetria romandre i treballar als Estats Units als fills d’immigrants il·legals que haguessin entrat al país com a menors d’edat durant un període de dos anys.

3. Projeccions culturals de la comunitat xinesa

Tal i com hem dit a l'apartat anterior, una vegada els ABC varen adonar-se de la singularitat de la seva identitat, una amalgama entre la tradició mil·lenària xinesa i la cultura americana, varen voler-s'hi aproximar. Mentre per una banda varen aprofitar les vies acadèmiques per estudiar la seva història a cursos sobre asiàtics-americans, per l'altra varen fer una exploració tant de qui eren, com de què eren, des de les arts.

La comunitat americana del segle XXI ha acceptat la presència de l'asiàtica de tal manera que és molt comú veure personatges de descendència asiàtica a la televisió. Alguns exemples d'ABC a sèries els trobem a *Lost* amb el personatge de Miles Straume, representat per l'actor Ken Leung, a *Elementary*, on Lucy Liu interpreta una dels protagonistes, la Doctora Joan Watson, i més clarament a *Fresh Off the Boat*. Aquesta última, segueix la vida d'una família xinesa que es muda del Chinatown de Washington a Orlando, on no hi ha comunitat asiàtica.

Aquesta aproximació a la realitat asiàtica-americana ha estat trencadora, ja que és presentada pels membres d'aquesta comunitat. Cal fer un incís per tenir en compte que les representacions de personatges d'origen asiàtic a les produccions culturals americanes havien estat tractades des del *whitewashing*¹⁷ i la inserció de *Yellowface*, actors blancs maquillats¹⁸ i disfressats com a xinesos. Els més famosos foren Charlie Chan i el Dr. Fu Manchu. Per altra banda, se'ls representava de manera còmica seguint estereotips racistes (MOCA, Exhibició permanent).

En aquest apartat parlarem de com els xinesos-americans han representat les seves vides a Amèrica a partir de les següents projeccions culturals: la primera temporada de la sèrie de televisió *Fresh Off the Boat* (2015), la pel·lícula *The Joy Luck Club* (1993), i la novel·la gràfica de Gene Luen Yang, *American Born Chinese* (2006).

A més, també tractarem com representen les seves identitats singulars com a xinesos-americans, o asiàtics-americans, tant en aquestes obres com a xarxes socials. Aquesta última anàlisi la farem mitjançant projeccions de vídeo *bloggers* (*vloggers*) de *YouTube* com Just Kidding Films, Fung Bros i Wong Fu productions.

---

¹⁷ Aquest terme es refereix al fenomen de col·locar actors caucàsics en papers de personatges de persones de color. És un cas recurrent que podem trobar amb Scarlett Johanson donant vida a Motoko Kusanagi a *Ghost in the Shell* (2017), o amb Mickey Rooney actuant com a Mr. Yunioshi a *Breakfast at Tiffany's* (1961).

¹⁸ Als annexos 3 i 4 trobem dos guies que instrueixen als maquilladors per a pintar als *Yellowface*.

La comunitat xinesa actual als EUA ha estat afectada al llarg dels anys per una amalgama d'elements com el rebuig social, els estereotips (tan positius com negatius) i la guetització. Aquests fets varen empènyer a la comunitat a agrupar-se on serien més benvinguts, fossin àrees amb més membres asiàtics-americans o grans ciutats amb *chinatowns*. Per aquest causa-efecte, el conjunt asiàtic-americà s'ha localitzat majoritàriament a la Costa Oest dels Estats Units, principalment a ciutats grans on els va ser més senzill agrupar-se amb altres ciutadans d'orígens afins. Així, és comú trobar ABC no només amb altres asiàtics-americans descendents de pares sudcoreans o tailandesos, també s'han ajuntat amb altres grups discriminats de llatins i gent de color.

Tal i com hem exposat a l'apartat anterior, a partir dels anys 70 la comunitat xinesa-americana va iniciar no només una etapa d'activisme i lluita, també d'exploració de la seva identitat. Mentre inicialment va sorgir una nova apreciació per la tradició xinesa dels seus pares (Zhan i Cao, 2012: 83), entre 1995 i 2003 es va iniciar un moviment que acostava aquests individus la cultura afroamericana, el qual és conegut amb el nom d'era AZN. Aquesta expressava l'orgull de ser *azn* (*asian*), i els elements que més la representaven eren els grafits, la música hip hop (tan l'afroamericà, com l'asiàtic-americà) i l'adopció de la seva moda, el *tuning* de cotxes i tatuatges de dracs (FungBrosComedy, 2015).

Aquest fenomen ens el presenta el personatge de Eddie Huang¹⁹ a la sèrie *Fresh Off the Boat*, on aquest expressa els seus problemes al col·legi no només per ser una minoria, també pels seus interessos. "This was 1995, before the Internet. I couldn't just search for Asian kids who liked hip hop. I had to find a way to fit in" (Khan, 2015). Com s'endevina d'aquesta intervenció, l'era AZN és un tret molt important per als xinesos-americans que varen formar part d'aquesta cultura juvenil, que trenca amb els estereotips del que és "ser xinès" seguint l'estil i la música hip hop.

D'un mode més anecdòtic, també trobem indicis d'aquesta era a la sèrie *Lost* en una escena on el personatge xinès-americà Miles Straume visita a la seva mare als anys noranta a Los Angeles. En aquest fragment el personatge vesteix seguint l'estil AZN, amb una samarreta d'un drac, i el cabell tenyit i pírcings (Bender, 2009). A la novel·la gràfica *American Born Chinese* trobem una estètica molt semblant amb el personatge Wei-Chen, qui a més condueix un cotxe amb *tuning* i pintades en xinès (Yang, 2006: 228-229).

---

¹⁹ Aquest personatge representa l'autor homònim del llibre *Fresh Off the Boat*, on l'escriptor mateix explica de primera mà la seva experiència com a ABC a Orlando.

Aquests exemples demostren que l'era AZN va ser una part important del descobriment de la identitat asiàtica-americana que va trencar amb els estereotips i les idees sobre ells. Una mostra del que es podria definir com a ser un “bon xinès” el trobem en una intervenció de la mare de l'Eddie Huang, quan aquest li demana permís per anar a un concert de hip hop. “I don't understand you – The music you like, the way you talk... Why can't you be a good Chinese boy like your brothers? They both study hard, play violin, wear button-up shirts properly... Not like you” (Khan, 2015).

Diferents grups d'asiàtics-americans que han guanyat popularitat realitzant vídeos a YouTube, com Just Kidding Films i Wong Fu Productions, examinen altres estereotips populars a algunes de les seves gravacions. Assenyalen com la resta de societat associa la figura asiàtica amb una que treu bones notes (especialment en matemàtiques)²⁰, és professional, respectuosa, estalvia, té un accent estranger i coneix arts marcial (JustKiddingFilms, 2012 i 2014; More Wong Fu, 2015).

Un altre tret que remarquen les fonts esmentades prèviament és la poca afecció entre pares i fills a les famílies xineses-americanes. Mentre aquestes indiquen que els seus pares no els hi deien mai “t'estimo”, a la pel·lícula *The Joy Luck Club* aquesta manca també comporta que les filles quasi desconexien les seves mares (Wang, 1993). Aquesta és una de les característiques més representatives en comparar aquestes famílies amb d'altres d'origen euroamericà. Els pares d'origen xinès, en criar els seus fills en un escenari diferent, varen reaccionar emfatitzant la seva educació tant curricular, com extraescolar (en estudis tant de llengua com de cultura xinesa), i exercint control sobre ells (Zhan i Cao, 2012: 82-83).

Així veiem com tant a través dels estereotips, com de la criança dels pares d'origen xinès es traçava una definició del que era ser un ABC. Aquesta imatge els diferenciava dels altres ciutadans euroamericans no només de manera comunitària, també s'afrontaven a discriminació a les escoles. D'aquesta en trobem mostres a *American Born Chinese* on el protagonista, Jin Wang, es veu obligat a formar un grup d'amics amb els altres dos estudiants asiàtics de l'escola en rebre insults dels seus companys. Aquests insults, dels que també en trobem exemples a *Fresh Off the Boat*, feien referència als seus orígens i

---

²⁰ Un exemple de fins a quin aquests estereotips estan estesos i acceptats per la població el tenim en el monòleg de Chris Rock a la cerimònia dels Oscar de l'any 2016. Esgrimeix la falta de diversitat a les nominacions just abans de presentar tres “banquers”, que resulten ser nens d'ètnia asiàtica. “They sent us their most dedicated, accurate and hard working representatives. (...) If anybody's upset about that joke, just tweet about it on your phone that was also made by this kids” (Awards 2.0, 2016). Fent referència tanmateix a la percepció de que a Àsia es fa treballar als menor d'edat.

els seus noms asiàtics. En una escena on el Jin Wang es troba amb els seus amics, uns companys de classe diuen “Hey, I chink it’s getting a little nippy out here,” “You’re right! I’m gettin’ gook bumps²¹” per riure’s d’ells (Yang, 2006: 95).

Un altre exemple el trobem amb la qüestió de la seva cultura, quan els companys de classe de l’Eddie Huang exclamen “Ying Ying is eating worms” al veure que aquest dinava menjar xinès (Khan, 2015). Aquí veiem la burla dirigida cap al seu nom propi, el qual sol ser un element problemàtic pels asiàtics-americans a l’escola, ja que els professors solen tenir dificultats amb aquests (FungBrosComedy, 2015). Una prova d’aquest fenomen la trobem a la novel·la gràfica de Yang on els professors pronuncien malament el nom del Jin Wang i Wei-Chen Sun, anomenant-los “Jin Jang” i “Chei-Chen Chun”, respectivament (Yang, 2006: 30, 36). Per aquesta raó, ha sorgit la tendència d’adoptar noms anglesos, com el Jin Wang que acaba prenent el nom “Danny” (Yang, 2006: 198).

En els materials analitzats, els asiàtics-americans es presenten com a part de la societat americana, adaptats però separats d’aquesta alhora. Mentre els exemples presentats prèviament localitzaven aquesta discriminació en l’àmbit escolar, la trobem tanmateix al paisatge urbà dels Estats Units amb la guetització d’aquesta comunitat. Es situen en àrees de grans ciutats distingibles pels seus habitants i les decoracions.

La separació de la comunitat ha donat brot a que es vegi els asiàtics-americans com a un grup més exòtic, que al segle XXI ha resultat en el fenomen de *yellow fever* (febre groga), que lluny de ser cap malaltia, dóna nom a l’atracció dirigida als asiàtics. Als dos curtmetratges de Wong Fu Productions sobre aquest fenomen, els personatges ens presenten les seves inquietuds sobre *Asian profiling* a les relacions interracial. A “Yellow Fever” el protagonista exclama “White men are taking our girls!” (2010), mentre al segon es diu que realment, la majoria d’asiàtiques-americanes tenen relacions amb persones d’origen ètnic similar (2015). Tendir

Veiem doncs com la comunitat tant xinesa com asiàtica-americana s’han adaptat a la societat estatunidenca, però no sense problemes i trets particulars que alhora han tendit a una separació amb la població euroamericana. Exemples d’aquests són les tendències a relacionar-se més amb persones de descendència parella i el fet d’habitar en zones separades. Aquestes característiques s’han fet visibles amb produccions culturals

---

²¹ Els companys de classe del Jin Wang feien un joc de paraules al parlar. Col·loquialment, es feia referència als xinesos com a *chinks*, els japonesos com a *nippies* i als coreans com a *gooks*.

populars a la televisió i a Internet on ens mostren escenes particulars de les vides dels asiàtics-americans.

4. La comunitat asiàtica-americana i la lluita pel seu reconeixement

En aquest treball hem anotat molts esdeveniments que han afectat i han transformat la comunitat xinesa a Amèrica del Nord, impactant alhora a la seva adaptació. Cal tenir en compte que la convivència d'aquest grup ètnic amb els membres euroamericans de la societat estatunidenca és el resultat de factors externs i interns; tan importants han sigut la discriminació per part d'uns, com la voluntat de prendre negocis per servir-los dels primers immigrants xinesos.

El procés sociocultural i psicològic d'adaptació als EUA no els ha convertit en americans *per se*, sinó que els ha circumscrit a una nova etiqueta: els "asiàtics-americans". Aquests són presents a la societat i als mitjans de comunicació, i mentre molts expliquen les seves experiències a través de la comèdia (com Wong Fu productions o els Fung Bros), la lluita pels seus drets no ha minvat.

Una de les lluites iniciada el segle XIX per tenir millors drets ha donat força a una comunitat que ha passat de veure's com a decadent a Chinatown, a trobar-se projectada a ABC, un canal de televisió americà molt popular, amb *Fresh Off the Boat*. L'actriu principal d'aquesta sèrie, Constance Wu, manté una actitud lluitadora a favor de la presència de més asiàtics a la cultura popular americana. A les xarxes socials es manifesta contra el fet que només una persona no-euroamericana ha estat premiada als premis Oscar de 2016 (Wu, 2016) i ataca el *whitewashing* de produccions com *Ghost in the Shell* exposant "It's like a way to reduce race to mere phys(ical) appearance as opposed to say culture, social experience, identity, history (...) Or language, upbringing, story, food, community, customs, values... I mean just such dooper expressions than how someone looks?" (Wu, 2016). Defensant la feina i importància de membres de color al món de la televisió, és una de les xineses-americanes al capdavant de la lluita per donar més força a la comunitat.

Tanmateix, la comunitat asiàtica-americana és més present a la societat i més acceptada que mai, però tot i la lluita, els obstacles que els han limitat (discriminació, falta d'oportunitats, drets en l'àmbit d'immigració, etc.) han canviat de forma i encara

són presents. A nivell social les microagressions²² racistes segueixen demostrant-se especialment en vuit àmbits: són tractats com a estrangers tot i haver nascut als EUA; les dones asiàtiques-americanes es veuen com a exòtiques; s'estereotipa la seva intel·ligència com a resultat de l'etiqueta de "minoria exemplar" que reben i, per aquesta mateixa, es minimitza la seva condició de minoria ètnica víctima de discriminacions; la creença de que no hi ha diferències culturals entre els asiàtics-americanos; lligar-los a certes maneres d'actuar; ser considerats ciutadans de segona categoria; i per últim, la seva experiència comunitària és invisible ja que els problemes actuals es focalitzen en afro-americanos i llatins. "They [the Asian participants] were considered like Whites, but never fully accepted by their White peers" (Sue et al., 2007: 75-77).

Des d'Internet artistes asiàtics-americanos es dediquen a lluitar contra els microinsults contra diferents grups ètnics fent-los públics. Kim Kiyun denuncia aquesta conducta racista al conjunt fotogràfic *Racial Microaggressions*, on diversos novaiorquesos de diferents ètnies presenten discriminacions que han patit. Alguns exemples que mostren algunes fotografies són: "This girl sitting next to me moves, to sit closer to someone she's talking to, and this white guy whispers loudly that she moved because I *smell like rice*", i "So, what do you guys speak in Japan? *Asian*?" (2013).

En aquests dos exemples previs, veiem com es demostra l'existència de microagressions en els àmbits apuntats per Derald Wing Sue. Mentre el primer vincula a tots els asiàtics amb la idea de que mengen arròs, el segon assumeix que tots aquests parlen una llengua interètnica. L'assumpció de que tots els asiàtics són iguals també la trobem a l'assassinat de Vincent Chin del que hem parlat en apartats previs.

Les xarxes socials s'han convertit, doncs, en una de les eines que els asiàtics-americanos utilitzen per desfer-se de la condició de *forever foreigners*. Aquesta qüestiona i nega la seva identitat estatunidenca, i inevitablement minimitza la seva experiència davant de microagressions i mostres de racisme (Adalberto i Lio, 2008: 1). Tal i com podem veure a l'annex 6, també mantenen la seva força als carrers de Chinatown animant a la comunitat xinesa-americana a fer sentir la seva veu i votar.

Veiem doncs com els inicis de la lluita pels drets dels asiàtics-americanos es va arrancar amb la formació de les seves comunitats. La comunitat xinesa-americana no

---

²² Es descriuen com als comentaris pejoratius, invalidants o insultants que les persones de color reben per part de ciutadans caucàsics. La nomenclatura s'ha utilitzat principalment per parlar de la qüestió afroamericana als EUA, però hi ha autors que defensen que cal no oblidar que les microagressions també formen part de l'experiència asiàtica-americana (Sue et al., 2007: 76).

només oferia suport i assistència als nouvinguts, alhora també va permetre la supervivència dels membres xinesos als Estats Units. Sense aquesta base, haurien mancat la força i unió necessàries per afrontar els obstacles i la discriminació que els imposava la societat.

Ja des d'un bon començament varen reclamar els seus drets de naturalització a finals del segle XIX amb el cas d'*In re Ah Yup*, i partint d'aquests inicis continuen lluitant per la igualtat de la comunitat asiàtica-americana en àmbits civils i socials. Mentre val a dir que l'etiqueta de minoria exemplar els ha ajudat a adaptar-se dins d'una societat en gran part d'origen euroamericà, també els ha perjudicat amb la creació d'estereotips. Tot i així, les expressions artístiques que hem estudiat en aquest treball demostren com els xinesos-americans estan recreant la visió que s'ha projectat d'ells mitjançant produccions culturals.

El camí a la integració als Estats Units segueix en procés, però finalment s'han fet grans avenços. D'una banda, s'han diversificat en l'àmbit laboral i han guanyat els seus drets. I per l'altre, la comunitat xinesa pot optar a drets de ciutadania i immigració parells a la resta d'ètnies. Així, tanquen la lluita contra dos dels obstacles més importants dels segles XIX i XX, deixant pas a una nova batalla pel reconeixement de la comunitat asiàtica-americana.

Bibliografia

Bibliografia acadèmica

- Aguirre, Adalberto Jr. i Shoon Lio. 2008. "Spaces of Mobilization: The Asian American/Pacific Islander Struggle for Social Justice". A *Social Justice*, vol. 35, nº 2: 1-17.
- Chan, Sucheng. 1991. *Asian Americans. An Interpretative History*. Nova York: Twayne Publishers.
- Dunn Wu, Robert. "Does My Future Lie in China or America?". A *Chinese Digest*. Pg. 3, n. 13, 15 de maig de 1936. A <https://d2ct263enury6r.cloudfront.net/61MHPTkxpGTCdPAJeeI2mEHspBUTaa2jx5DzlNbKDGhcKly6.pdf> (Consultat el 4 de gener de 2015).
- Hong, Kaye. "Does My Future Lie in China or America?". A *Chinese Digest*. Pg. 3, n. 11, 22 de maig de 1936. A <https://d2ct263enury6r.cloudfront.net/xqmkYDITh0DbtQGYw1ILO8Hwz7tnJN5OesttVNWZgFRDCvDj.pdf> (Consultat el 4 de gener de 2015).
- Hung Hui, Juan. 1992. "Actual influencia económica y social de los inmigrantes chinos en América". Dins *Chinos en América*. Pg. 133-150. Madrid: Editorial MAPFRE, S.A.
- Pan, Lynn (editor general). 1999. "Migration". Dins *The Encyclopedia of the Chinese Overseas*. Surrey: Archipelago Press, pp. 46-73.
- Sue, Derald Wing, et al. 2007. "Racial Microaggressions and the Asian American Experience". A *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, vol. 13, nº 1: 72-81.
- Zhan, Lili; Cao, Xu. 2012. "Chinese-Americans in the U.S., 1848-1979". A *Canadian Social Science*, vol. 8, nº 4: 80-84.

Literatura jurídica i legislativa

- Cort de Califòrnia. 1878. *In re Ah Yup*. A <https://law.resource.org/pub/us/case/reporter/F.Cas/0001.f.cas/0001.f.cas.0223.pdf> (Consultat el 20 de desembre de 2015).
- Departament de Seguretat Nacional dels Estats Units. 2016. "Table 2 Persons Obtaining Lawful Permanent Residents Status by Region and Selected Country of Last Residence: FYs 1820 to 2014", a *Yearbook of Immigration Statistics: 2014 Lawful*

Permanent Residents. A <https://www.dhs.gov/yearbook-immigration-statistics-2014-lawful-permanent-residents> (Consultat el 29 de maig de 2016).

1r Congrés. 1790. 1790 *Naturalization Act*. A http://library.uwb.edu/static/USimmigration/1790_naturalization_act.html (Consultat el 20 de desembre de 2015).

43è Congrés. 1875. 1875 *Page Law*. A http://library.uwb.edu/static/USimmigration/1875_page_law.html (Consultat el 20 de desembre de 2015).

47è Congrés. 1882. 1882 *Chinese Exclusion Act*. A http://library.uwb.edu/static/USimmigration/1882_chinese_exclusion_act.html (Consultat el 19 de desembre de 2015).

52è Congrés. 1892. 1892 *Geary Act – extension of the Chinese Exclusion Act*. A http://library.uwb.edu/static/USimmigration/1892_geary_act.html (Consultat el 19 de desembre de 2015).

57è Congrés. 1902. 1902 *Scott Act – extension of the Chinese Exclusion Act*. A http://library.uwb.edu/static/USimmigration/1902_scott_act.html (Consultat el 19 de desembre de 2015).

Recursos audiovisuals i electrònics

Awards 2.0. “Oscars 2016: Host Chris Rock rapped over Asian-American ‘joke’”. Recurs de YouTube, 0:46. 29 de febrer de 2016. A <https://www.youtube.com/watch?v=gdtNu9UfrDM> (Consultat el 29 de maig de 2016).

Bender, Jack (Director). “Some Like It Hot”, *Lost*, temporada 5, episodi 13, emès el 15 d’abril de 2009. Burbank, CA: Disney-ABC Domestic Television. [Sèrie de televisió].

Chen, Lily. “A Step Forward and a Setback on Immigration Reform Actions.” *Asian Fortune News*. 7 d’agost de 2015. A <http://www.asianfortunenews.com/2015/08/a-step-forward-and-a-setback-on-immigration-reform-actions/> (Consultat el 10 d’abril de 2016).

“Chinatown is a Menace to Health”. A *San Francisco Call*, Vol. 90, n. 176, 23 de novembre de 1901. A <http://cdnc.ucr.edu/cgi-bin/cdnc?a=d&d=SFC19011123.2.2.10> (Consultat el 21 de desembre de 2015).

Chu, Judy. "Introduction of Resolution of Regret for Chinese Exclusion". Recurs de *YouTube*, 5:09. 1 de juny de 2011. A https://www.youtube.com/watch?v=GwAhYUgg_uU (Consultat el 25 de gener de 2016).

"Exhibició permanent." Museum of Chinese in America (MOCA). 215 Centre Street, Nova York, NY 10013. Visitat el dia 16 d'agost de 2015.

FungBrosComedy. "Asian American Slang!" Recurs de *YouTube*, 7:57. 10 de desembre de 2015. A <https://www.youtube.com/watch?v=O01vYbzUQ9A> (Consultat el 14 de març de 2016).

FungBrosComedy. "How do we relate to Fresh Off the Boat?!" Recurs de *YouTube*, 7:44. 9 de febrer de 2015. A <https://www.youtube.com/watch?v=vDcCF-7ZhJk> (Consultat el 15 de març de 2016).

JustKiddingFilms. "Asian Secrets". Recurs de *YouTube*, 2:35. 12 de febrer de 2012. A <https://www.youtube.com/watch?v=Yjoz7-F5qQw> (Consultat el 5 de març de 2016).

_____. "Movie vs Real Life: Asian Coworker". Recurs de *YouTube*, 5:23. 13 d'abril de 2014. A <https://www.youtube.com/watch?v=7sbUZbkuWzw> (Consultat el 5 de març de 2016).

Hong, Ju. "President Obama, Stop Separating and Deporting Families." *The Huffington Post*. 12 de febrer de 2013. A http://www.huffingtonpost.com/ju-hong/president-obama-stop-sepa_b_4371244.html (Consultat el 10 d'abril de 2016).

Khan, Nahnatchka (Realitzadora). *Fresh Off the Boat*. Primera temporada emesa entre el 4 de febrer al 21 d'abril de 2015. Los Angeles, CA: 20th Century Fox Television. [Sèrie de televisió].

Kim, Kiyun (Dissenyadora i realitzadora). 2013. "Racial Microaggressions". A <http://kimkiyun.com/#/fine-art/microaggressions/> (Consultat el 15 d'abril de 2016).

Mars, Roman (narrador). "Pagodas and Dragon Gates". A *99% Invisible*, 12 d'agost de 2015. A <http://99percentinvisible.org/episode/pagodas-dragon-gates/> (Consultat el 15 de gener de 2016).

Montgomery, Laszlo (narrador). "The Chinese Exclusion Act of 1882". A *China History Podcast*, 29 de maig de 2011. A http://chinahistorypodcast.com/china_history_podcast_044-the_chinese_exclusion_act_of_1882 (Consultat el 20 de gener de 2016).

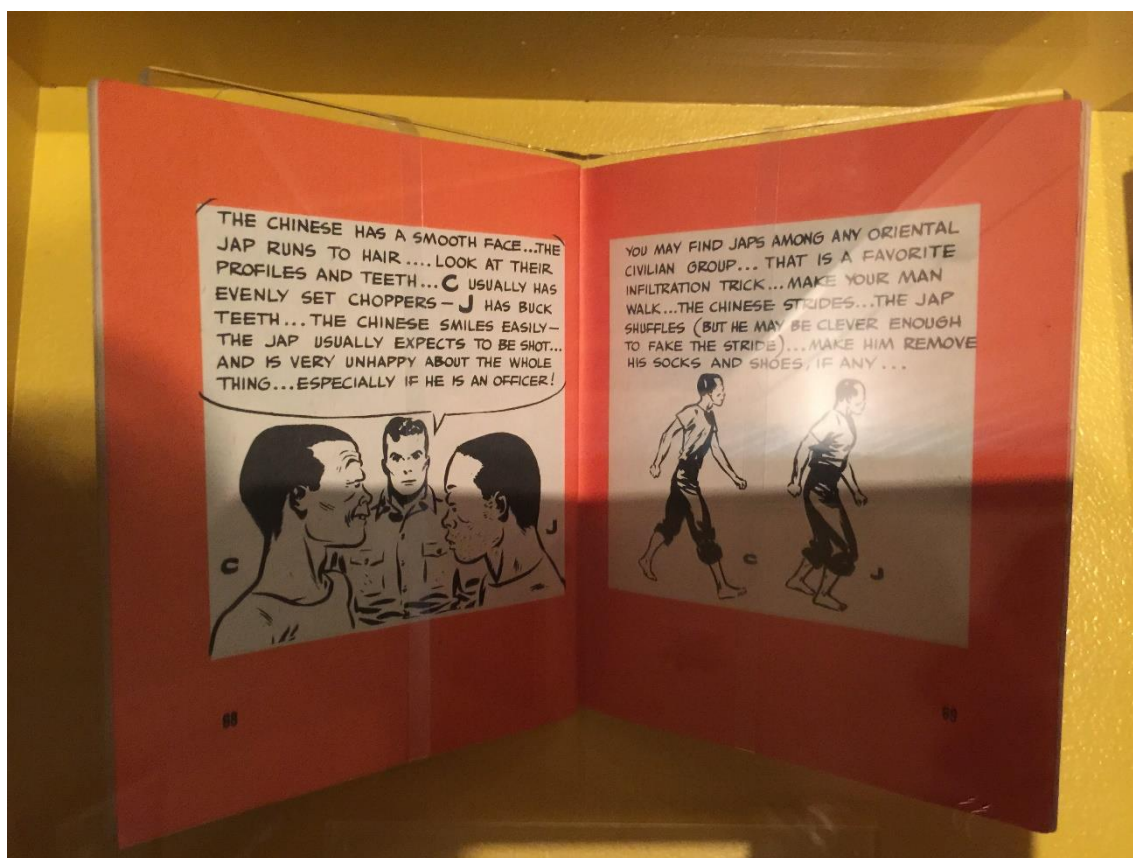
More Wong Fu. "Are Asian Stereotypes True?? – Lunch Break". Recurs de *YouTube*, 10:46. 3 de desembre de 2015. A

- <https://www.youtube.com/watch?v=z3xY2ZA4LT0> (Consultat el 5 de març de 2016).
- Tchen, John Kuo Wei. 1984. *Genthe's Photographs of San Francisco's Old Chinatown*. Nova York: Dover Publications.
- Yang, Gene Luen. 2006. *American Born Chinese*. Nova York: First Second Books.
- Wang, Wayne (Director). 1993. *The Joy Luck Club*. Estrenada el 8 de setembre de 1993. Burbank, CA: Buena Vista Pictures,
- Wong Fu Productions. "Yellow Fever (2006) – Re-Release Official". Recurs de *YouTube*, 20:31. 28 de gener de 2010. A https://www.youtube.com/watch?v=vC_ycDO66bw (Consultat el 2 d'abril de 2016).
- Wong Fu Productions. "Yellow Fever 2". Recurs de *YouTube*, 7:09. 4 de febrer de 2015. A <https://www.youtube.com/watch?v=2O84QhVqsIs> (Consultat el 2 d'abril de 2016).
- Wu, Constance. Missatges penjats a Twitter (@ConstanceWu). 25 de gener i 15 d'abril de 2016. (Consultat el 16 d'abril de 2016). A <https://twitter.com/ConstanceWu/status/691821694659510272>; <https://twitter.com/ConstanceWu/status/721098575896129536> i (continuació) <https://twitter.com/ConstanceWu/status/721099254471598085>.

Annexos

A l'annex hem inclòs fonts visuals que exemplifiquen parts del contingut del que hem parlat en apartats anteriors. Del primer al cinquè formen part de la exhibició permanent del MOCA, citarem més avall les obres originals d'on provenen els materials representats. Per altra banda, el sisè és una fotografia presa per l'autora als carrers de Chinatown l'agost de 2015.

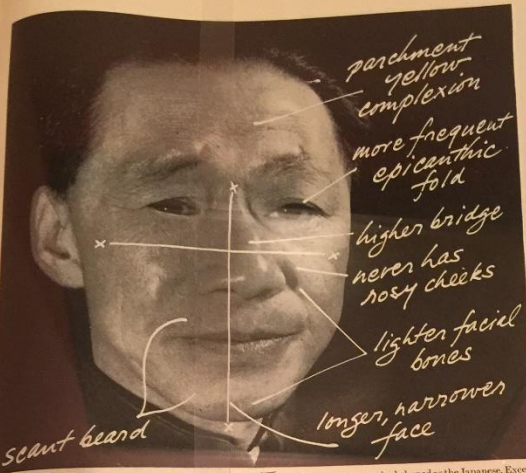
Annex 1

Font: Exèrcit dels Estats Units. *Pocket Guide to China*. 1942.

Annex 2

parchment yellow complexion
more frequent epicanthic fold
higher bridge
never has rosy cheeks
lighter facial bones
longer, narrower face
scant beard

Chinese public servant, Ong Wen-hao, is representative of North Chinese anthropological group with long, fine-boned face and scant beard. Epicanthic fold of skin above eyelid is found in 85% of Chinese. Southern Chinese have round, broad faces, not as massively boned as the Japanese. Except that their skin is darker, this description fits Filipinos who are often mistaken for Japs. Chinese sometimes pass for Europeans, but Japs more often approach Western types.

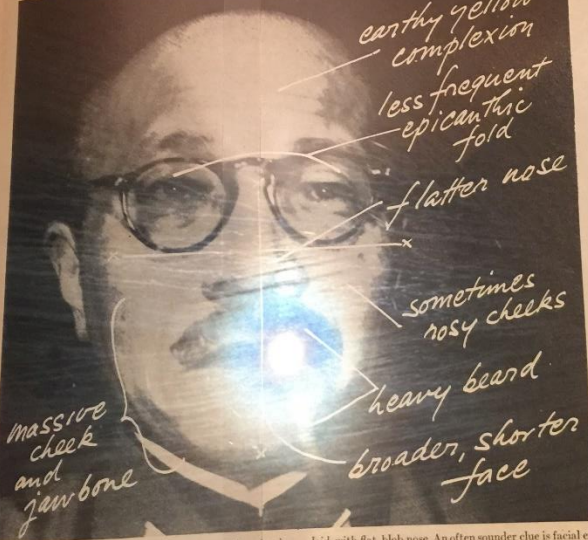
HOW TO TELL JAPS FROM THE CHINESE

ANGRY CITIZENS VICTIMIZE ALLIES WITH EMOTIONAL OUTBURST AT ENEMY

In the first discharge of emotions touched off by the Japanese assaults on their nation, U. S. citizens have been demonstrating a distressing ignorance on the delicate question of how to tell a Chinese from a Jap. Innocent victims in cities all over the country are many of the 75,000 U. S. Chinese, whose homeland is our staunch ally. So serious were the consequences threatened, that the Chinese consulates last week prepared to tag their nationals with identification buttons. To dispel some of this confusion, LIFE here adduces a rule-of-thumb from the anthropometric conformation that distinguish friendly Chinese from enemy alien Japs.

To physical anthropologists, devoted debunkers of race myths, the difference between Chinese and Japs is measurable in millimeters. Both are related to the Eskimo and North American Indian. The modern Jap is the descendant of Mongoloids who invaded the Japanese archipelago back in the mists of prehistory, and of the native aborigines who possessed the islands before them. Physical anthropology, in consequence, finds Japs and Chinese as closely related as Germans and English. It can, however, set apart the special types of each national group.

The typical Northern Chinese, represented by Ong Wen-hao, Chungking's Minister of Economic Affairs (left, above), is relatively tall and slenderly built. His complexion is parchment yellow, his face long and delicately boned, his nose more finely bridged. Representative of the Japanese people as a whole is Premier and General Hideki Tojo (left, below), who betrays aboriginal antecedents in a squat, long-torsoed build, a broader, more massively boned head and face, flat, often pug, nose, yellowish skin and heavier beard. From this average type, arise the Japs, who claim kinship to the Imperial Household, who are sharply. They are proud to approximate the patriarchal types of the Northern Chinese.

earthy yellow complexion
less frequent epicanthic fold
flatter nose
sometimes rosy cheeks
heavy beard
broader, shorter face
massive cheek and jaw bone

Japanese warrior, General Hideki Tojo, current Premier, is a Samurai, closer to type of humble Jap than highbred relatives of Imperial Household. Typical are his heavy beard, massive cheek and jaw bones. Peasant Jap is squat Mongoloid, with flat, blob nose. An often sounder clue is facial expression, shaped by cultural, not anthropological, factors. Chinese wear rational calm of tolerant realists. Japs, like General Tojo, show humorless intensity of ruthless mystics.

Chinese journalist, Joe Chiang, found it necessary to advertise nationality to gain admittance to White House press conference Under Immigration Act of 1924. Japs and Chinese, as members of the "yellow race," are barred from immigration and naturalization.

CONTINUED ON NEXT PAGE

Font: "Patriotic Times: How to Tell Japs from the Chinese." A Life, 22 de desembre de 1941.

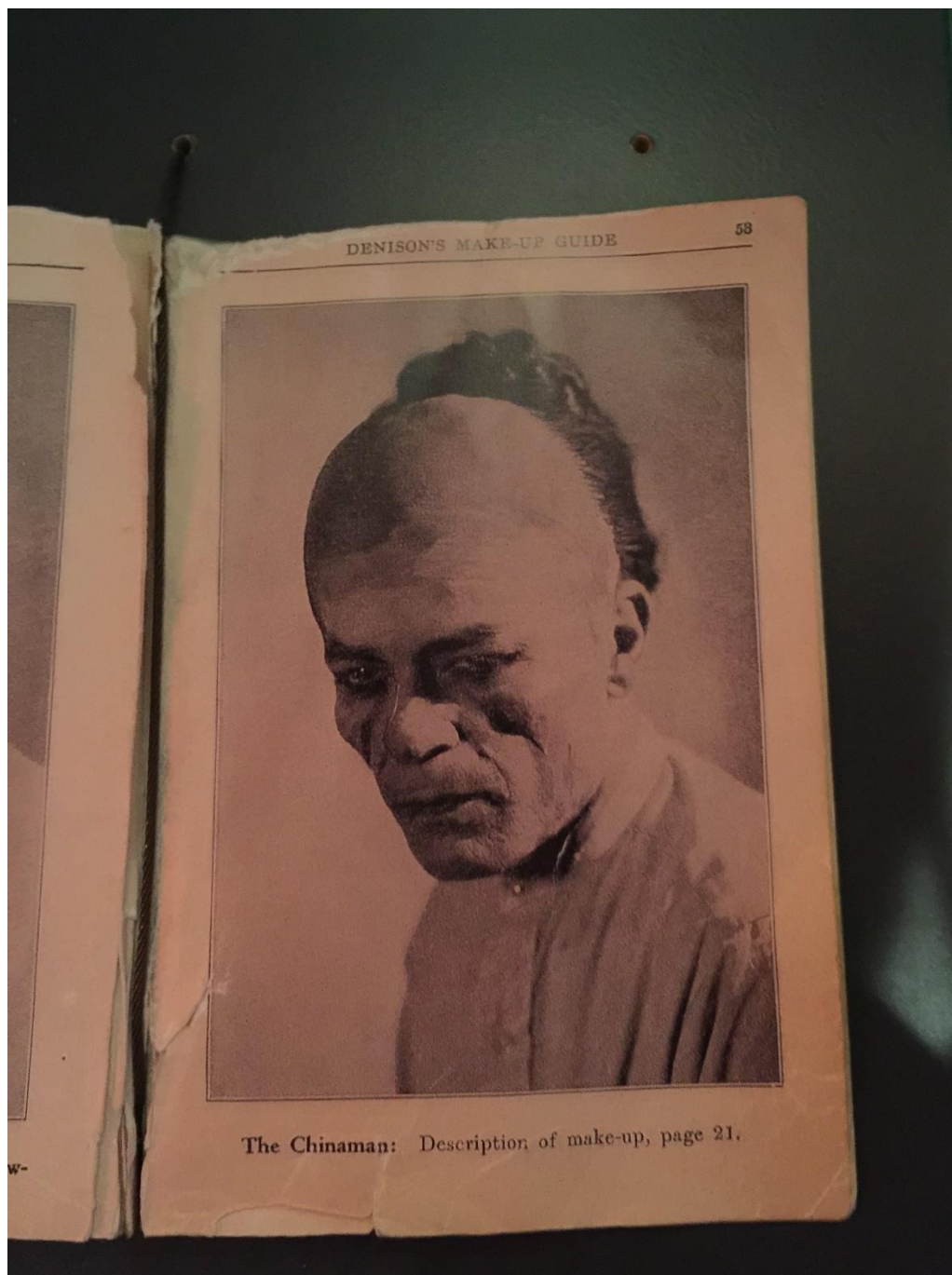
Annex 3

Font: portada de *Gay Insurgent*, no. 6, estiu de 1980.

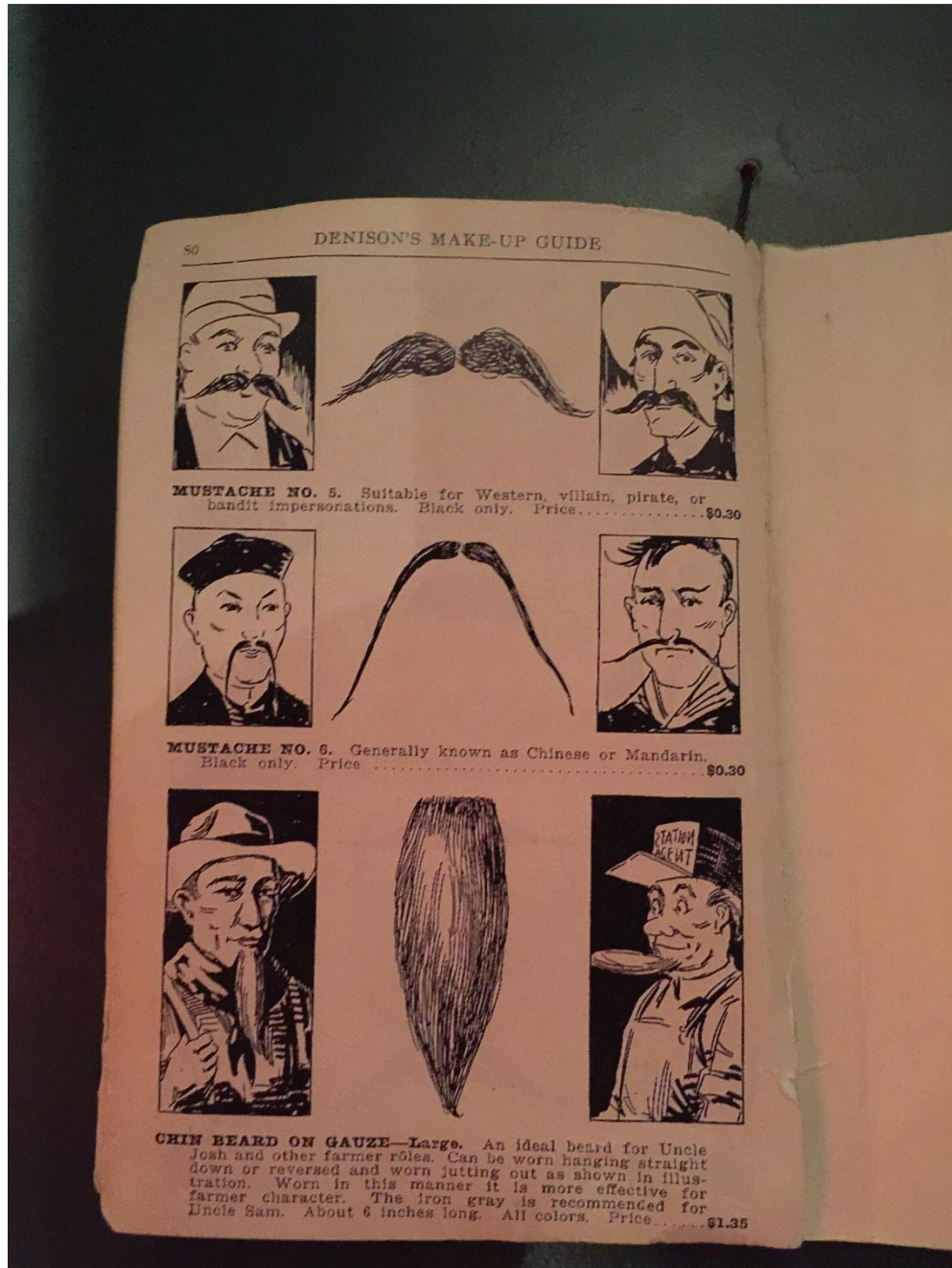

Annex 4

Font: Denison & Company. 1936. *Denison's Make-up Guide*. Chicago: Denison & Company Publishers.

Annex 5

Font: Denison & Company. 1936. *Denison's Make-up Guide*. Chicago: Denison & Company Publishers.

Annex 6

Font: Cartell de Chinese Action Network (CAN). 2015. "Register to vote! Empower our community. Let our voice be heard!" Fotografia presa per Boadella, Queralt, al Chinatown de Nova York el 16 d'agost de 2015.